

Настанови

**Настанови 5/2019 щодо критеріїв реалізації права на забуття
(права бути забутим) у справах, пов'язаних із пошуковими
системами, відповідно до GDPR**

(частина 1)

Версія 2.0

Прийнято 7 липня 2020 року

Прийнято

1

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Історія версій

Версія 2.0	7 липня 2020 року	Прийняття Настанов після публічних консультацій
Версія 1.1	17 лютого 2020 року	Незначні виправлення
Версія 1.0	2 грудня 2019 року	Прийняття Настанов для публічних консультацій

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісній співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Зміст

1	ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРАВА ПОДАТИ ЗАПИТ НА ВИЛУЧЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО GDPR.....	7
1.1	Підстава 1: Право подати запит на вилучення, коли персональні дані більше не є необхідними для обробки оператором пошукової системи (стаття 17(1)(a))	8
1.2	Підстава 2: Право подати запит на вилучення, коли суб'єкт даних відкликає згоду, якщо законна підстава для обробки відповідає положенням статті 6(1)(a) або статті 9(2)(a) GDPR і якщо немає іншої законної підстави для обробки (стаття 17(1)(b)).....	8
1.3	Підстава 3: Право подати запит на вилучення, коли суб'єкт даних реалізує своє право на заперечення проти обробки його персональних даних (стаття 17(1)(c)).....	9
1.4	Підстава 4: Право подати запит на вилучення, якщо персональні дані були оброблені незаконно (стаття 17(1)(d)).....	10
1.5	Підстава 5: Право подати запит на вилучення, коли персональні дані мають бути видалені для виконання юридичного зобов'язання (стаття 17(1)(e))	11
1.6	Підстава 6: Право подати запит на вилучення у раз, якщо персональні дані були зібрані у зв'язку з наданням послуг інформаційного суспільства (ISS) дитині (стаття 17(1)(f))	11
2	ВИНЯТКИ З ПРАВА ПОДАТИ ЗАПИТ НА ВИЛУЧЕННЯ ЗГІДНО ЗІ СТАТТЕЮ 17(3)	12
2.1	Обробка, необхідна для реалізації права на свободу вираження поглядів та свободу інформації.....	13
2.2	Обробка, необхідна для дотримання юридичного зобов'язання, яке покладене на контролера, або для виконання завдання, що здійснюється в суспільних інтересах, або при здійсненні офіційних повноважень, покладених на контролера.....	15
2.2.1	Юридичне зобов'язання.....	15
2.2.2	Виконання завдання, що здійснюється в суспільних інтересах або при здійсненні офіційних повноважень	16
2.3	Причини суспільного інтересу у сфері громадського здоров'я.....	17
2.4	Досягнення цілей суспільних інтересів, цілей наукового чи історичного дослідження або статистичних цілей відповідно до статті 89(1), якщо реалізація права, зазначеного в пункті 1, ймовірно, унеможливує або серйозно перешкоджає досягненню цілей такої обробки	18
2.5	Встановлення, здійснення або захист правових вимог.....	18

ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА ІЗ ЗАХИСТУ ДАНИХ

Беручи до уваги статтю 70(1)(e) Регламенту Європейського Парламенту та Ради 2016/679/ЄС від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з обробкою персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (далі — «GDPR»).

Беручи до уваги Угоду про ЄЄП, зокрема, Додаток XI та Протокол 37 до неї, зі змінами, внесеними Рішенням Спільного Комітету ЄЄП № 154/2018 від 6 липня 2018 року¹,

Беручи до уваги статтю 12 та статтю 22 його Регламенту,

ПРИЙНЯЛА ТАКІ НАСТАНОВИ

ВСТУП

1. Відповідно до рішення Суду Європейського Союзу (далі — «Суд ЄС») у справі Костехи від 13 травня 2014 року² суб'єкт даних може вимагати від оператора пошукової системи (далі — «оператор пошукової системи») ³ видалення одного або кількох посилань на вебсторінки зі списку результатів, що відображаються після пошуку за його ім'ям.
2. Згідно зі Звітом про прозорість Google⁴, відсоток URL-адрес, які Google не видалив, не збільшився за останні 5 років з моменту винесення цього рішення. Однак після рішення Суду ЄС суб'єкти даних, схоже, краще обізнані про своє право подати скаргу на відмову у задоволенні їхніх запитів на вилучення, оскільки наглядові органи спостерігають зростання кількості скарг, пов'язаних з відмовою операторів пошукових систем у вилученні посилань.
3. Європейська рада із захисту даних («EDPB»), відповідно до свого Плану дій, розробляє настанови щодо застосування статті 17 Загального регламенту про захист даних («GDPR»). До завершення розроблення цих настанов наглядові органи повинні, наскільки це можливо, продовжувати розглядати та розслідувати скарги суб'єктів даних і вчасно на них реагувати.

¹ Посилання на «держави-члени», що містяться в цих настановах, слід розуміти як посилання на «держави-члени ЄЄП».

² Суд ЄС, справа C-131/12, Google Spain SL та Google Inc. проти Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) та Mario Costeja González, рішення від 13 травня 2014 року.

³ включаючи вебархіви, як-от archive.org

⁴ <https://transparencyreport.google.com/eu-privacy/overview?hl=en>

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

4. Відповідно, цей документ має на меті тлумачити «право на забуття (право бути забутим» у справах, пов'язаних із пошуковими системами, в контексті положень статті 17 GDPR (далі — «**право подати запит на вилучення**»). Крім того, право на забуття (право бути забутим) було окремо закріплене статтею 17 GDPR для врахування права подати запит на вилучення, встановленого в рішенні у справі Костехи.
5. Однак, згідно з Директивою 95/46/ЄС від 24 жовтня 1995 року (далі — «**Директива**») і як зазначено Судом ЄС у вищезгаданому рішенні у справі Костехи⁵, право подати запит на вилучення передбачає два права (право на заперечення і право на видалення відповідно до GDPR). Крім того, застосування статті 21 прямо передбачено як третя підстава для права на видалення. Таким чином, і стаття 17, і стаття 21 GDPR можуть слугувати законною підставою для запитів на вилучення. Право на заперечення та право на видалення вже були передбачені Директивою. Однак, як буде зазначено далі, формулювання GDPR вимагає уточненого тлумачення цих прав.
6. Попередньо слід зазначити, що, хоча стаття 17 GDPR застосовується до всіх контролерів даних, цей документ зосереджується виключно на обробці операторами пошукових систем та запитах на вилучення, поданих суб'єктами даних.
7. Є певні аспекти, які слід враховувати при застосуванні статті 17 GDPR щодо обробки даних операторами пошукових систем. У зв'язку із цим необхідно зазначити, що обробку персональних даних, яка здійснюється в контексті діяльності оператора пошукової системи, слід відрізнити від обробки, яка здійснюється адміністраторами сторонніх вебсайтів, таких як засоби масової інформації, які публікують контент онлайн-газет⁶.
8. Якщо суб'єкт даних вимагає вилучення певного контенту, це призведе до видалення цього конкретного контенту зі списку результатів пошуку, що стосується суб'єкта даних, коли пошук, як правило, здійснюється за його або її ім'ям. Однак такий контент все ще буде доступний за іншими критеріями пошуку.
9. Запити на вилучення не призводять до повного видалення персональних даних. Крім того, персональні дані не будуть видалені ні з вебсайту-джерела, ні з індексу та кешу оператора пошукової системи. Наприклад, суб'єкт даних може вимагати вилучення з індексу пошукової системи персональних даних, які були отримані із засобу масової інформації, наприклад, з

⁵ Суд ЄС, справа C-131/12, рішення від 13 травня 2014 року, п. 88: «Статтю 12(b) та підпункт (а) пункту 1 статті 14 Директиви 95/46 слід тлумачити як такі, що з метою дотримання прав, викладених у цих положеннях, і тою мірою, в якій умови, викладені в цих положеннях, фактично виконані, оператор пошукової системи зобов'язаний видалити зі списку результатів, що відображаються в пошуковому запиті, результати пошуку особи, оператор пошукової системи зобов'язаний видалити зі списку результатів, що відображаються після пошуку, здійсненого на основі імені особи, посилання на вебсторінки, опубліковані третіми особами, які містять інформацію, що стосується цієї особи, також у випадку, коли це ім'я або інформація не були видалені заздалегідь або одночасно із цими вебсторінками, і навіть, залежно від обставин, коли їх публікація сама по собі на цих сторінках є законною».

⁶ Суд ЄС, справа C 131/12, рішення від 13 травня 2014 року; Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ), справа «M.L. та W.W. проти Німеччини», 28 червня 2018 року.

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

газетної статті. У цьому випадку посилання на персональні дані може бути вилучене з індексу пошукової системи; однак стаття, про яку йдеться, все ще залишатиметься під контролем засобу масової інформації та може бути відкритою і загальнодоступною, навіть якщо її більше не буде видно в результатах пошуку за запитом, які включають ім'я суб'єкта даних.

10. Однак оператори пошукових систем не звільняються в загальному порядку від обов'язку здійснювати повне видалення. У деяких виняткових випадках вони повинні здійснювати фактичне та повне видалення у своїх індексах або кеші. Наприклад, якщо оператори пошукових систем перестануть виконувати запити robots.txt, виконані первинним публікатором, вони фактично будуть зобов'язані повністю видалити URL-адресу контенту, на відміну від вилучення, яке здебільшого здійснюється від імені суб'єкта даних.
11. Цей документ складається з двох частин. Перша частина стосується підстав, на які може посылатися суб'єкт даних, надсилаючи запит на вилучення оператору пошукової системи відповідно до статті 17(1) GDPR. Друга частина стосується винятків з права подати запит на вилучення відповідно до статті 17(3) GDPR. Цей документ буде доповнений додатком, присвяченим оцінці критеріїв розгляду скарг на відмови у вилученні.
12. У цьому документі не розглядається стаття 17(2)⁷ GDPR. Ця стаття вимагає від контролерів даних, які оприлюднили персональні дані, інформувати контролерів, які потім повторно використовували ці персональні дані за допомогою посилань, копій або відтворення. Такий обов'язок щодо інформування не застосовується до операторів пошукових систем, коли вони знаходять інформацію, що містить персональні дані, опубліковану або розміщену в Інтернеті третіми особами, автоматично індексують її, тимчасово зберігають і роблять її доступною для користувачів Інтернету згідно з певним порядком пріоритетності⁸. Крім того, воно не вимагає від операторів пошукових систем, які отримали запит суб'єкта даних на вилучення, інформувати третю сторону, яка опублікувала цю інформацію в Інтернеті. Таке зобов'язання має на меті покласти більшу відповідальність на первинних контролерів і спробувати запобігти множенню ініціатив суб'єктів даних. У зв'язку із цим залишається актуальною заява Робочої групи за статтею 29 про те, що оператори пошукових систем «не повинні, як правило, інформувати вебмайстрів сторінок, яких стосується видалення, про те, що деякі вебсторінки не є доступними з пошукової системи у відповідь на конкретні запити», оскільки «таке

⁷ Регламент 2016/679 (GDPR), стаття 17(2): «У разі, якщо контролер оприлюднив персональні дані та є зобов'язаним відповідно до пункту 1 видалити персональні дані, контролер, з урахуванням наявних технологій та витрат на їхню реалізацію, повинен вжити відповідних заходів, у тому числі технічних заходів, для інформування контролерів, які обробляють персональні дані, про те, що суб'єкт даних направив запит на видалення такими контролерами будь-яких посилань на такі персональні дані, їхні копії чи відтворення».

⁸ Див. Суд ЄС, справа C-136/17, «ВП та інші проти CNIL», рішення від 24 вересня 2019 року, п. 35, та справа C-131/12, рішення від 13 травня 2014 року, п. 41.

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

інформування не має жодних законних підстав відповідно до законодавства ЄС про захист даних»⁹. Також планується розробити окремі спеціальні інструкції щодо статті 17(2) GDPR.

1 ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРАВА ПОДАТИ ЗАПИТ НА ВИЛУЧЕННЯ ВІДПОВІДНО ДО GDPR

13. Право подати запит на вилучення, передбачене статтею 17 GDPR, не змінює висновків рішення у справі Костехи, у якому Суд ЄС постановив, що запит на вилучення ґрунтується на праві на виправлення/видалення та на праві на заперечення, відповідно до статей 12 та 14 Директиви.
14. Стаття 17(1) встановлює загальний принцип видалення даних у шести наступних випадках:
 - a. персональні дані більше не потрібні для цілей, для яких вони були зібрані або іншим чином оброблені (стаття 17(1)(a));
 - b. суб'єкт даних відкликає згоду, на підставі якої здійснюється обробка (стаття 17(1)(b));
 - c. суб'єкт даних реалізує своє право на заперечення проти обробки його персональних даних згідно зі статтями 21.1 та 21.2 GDPR;
 - d. персональні дані були оброблені незаконно (стаття 17(1)(d));
 - e. видалення персональних даних відповідає вимогам юридичного зобов'язання (стаття 17(1)(e));
 - f. персональні дані були зібрані у зв'язку з наданням послуг інформаційного суспільства дитині (стаття 17(1)(f), яка посилається на статтю 8(1)).
15. Хоча всі підстави статті 17 теоретично застосовні, коли йдеться про вилучення, на практиці деякі з них будуть використовуватися рідко або ніколи, як-от у випадку відкликання згоди (див. підставу 2 нижче).
16. Однак суб'єкт даних може подати запит на вилучення до оператора пошукової системи на основі більш ніж однієї підстави. Наприклад, суб'єкт даних може подати запит на вилучення у разі, якщо він вважає, що його персональні дані більше не потрібні для обробки пошуковою системою (стаття 17(1)(a)), а також реалізувати своє право на заперечення проти обробки відповідно до статті 21(1) GDPR (стаття 17(1)(c)).
17. Для того, щоб наглядові органи могли оцінити скарги на оператора пошукової системи, який відмовився видалити певний результат пошуку відповідно до статті 17 GDPR, наглядові органи мають встановити, чи повинен контент, на який посилається URL-адреса, бути вилученим. Таким чином, при аналізі суті скарги вони повинні враховувати характер контенту, наданого публікаторами сторонніх вебсайтів.

⁹ Робоча група з питань захисту даних за статтею 29, «Настанови щодо виконання рішення Суду Європейського Союзу у справі «Google Spain SL та Google Inc. проти Іспанського агентства із захисту даних (AEPD) та Маріо Костехи Гонсалеса» C-131/12, WP 225, 26 листопада 2014 року, с. 23.

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

1.1 Підстава 1: Право подати запит на вилучення, коли персональні дані більше не є необхідними для обробки оператором пошукової системи (стаття 17(1)(a))

18. Згідно зі статтею 17(1)(a) GDPR, суб'єкт даних може вимагати від оператора пошукової системи після пошуку, здійсненого, як правило, за його або її іменем, вилучити контент з результатів пошуку, якщо персональні дані суб'єкта даних, отримані в цих результатах пошуку, більше не є необхідними для цілей обробки пошуковою системою.
19. Це положення дозволяє суб'єкту даних вимагати вилучення його персональних даних, які були доступні довше, ніж це необхідно для обробки оператором пошукової системи. Однак ця обробка здійснюється, зокрема, для того, щоб зробити інформацію більш доступною для користувачів Інтернету. У контексті права подати запит на вилучення необхідно дотримуватися балансу між захистом приватного життя та інтересами інтернет-користувачів у доступі до інформації. Зокрема, необхідно оцінити, чи не застаріли персональні дані з плином часу та чи не оновлювалися вони.
20. Наприклад, суб'єкт даних може скористатися своїм правом подати запит на вилучення відповідно до статті 17(1)(a), якщо:
- інформація про нього, що зберігається компанією, була видалена з публічного реєстру;
 - посилання на вебсайт компанії містить його контактні дані, хоча він більше не працює у цій компанії;
 - інформація була опублікована в Інтернеті протягом декількох років для виконання юридичного зобов'язання і залишалася в мережі довше, ніж це передбачено законодавством.
21. Як видно з прикладів, суб'єкт даних може, зокрема, вимагати вилучення, якщо його персональні дані є очевидно неточними з плином часу або застарілими. Така оцінка буде залежати від цілей первинної обробки. Отже, первинні періоди зберігання персональних даних, якщо вони доступні, також повинні враховуватися наглядовими органами, коли вони проводять аналіз запитів на вилучення відповідно до статті 17(1)(a) GDPR.

1.2 Підстава 2: Право подати запит на вилучення, коли суб'єкт даних відкликає згоду, якщо законна підстава для обробки відповідає положенням статті 6(1)(a) або статті 9(2)(a) GDPR і якщо немає іншої законної підстави для обробки (стаття 17(1)(b))

22. Згідно зі статтею 17(1)(b) GDPR, суб'єкт даних може вимагати видалення його персональних даних, якщо він відкликає згоду на обробку.
23. У випадку вилучення це означатиме, що оператор пошукової системи використав би згоду суб'єкта даних як законну підставу для їх обробки. Таким чином, стаття 17(1) GDPR піднімає питання про законну підставу для обробки, на яку покладається оператор пошукової системи з метою повернення результатів пошукової системи, включаючи персональні дані.
24. З цієї причини видається малоімовірним, що суб'єкт даних подасть запит на вилучення на підставі того, що він хоче відкликати згоду, оскільки контролером, якому суб'єкт даних надав

свою згоду, є публікатор вебсторінки, а не оператор пошукової системи, який індексує дані. Таке тлумачення було підтримано Судом ЄС у рішенні C-136-17 від 24 вересня 2019 року («**рішення у справі Google 2**»)¹⁰. Суд зазначає, що «(...) згода має бути «конкретною» і тому повинна стосуватися саме обробки, що здійснюється у зв'язку з діяльністю пошукової системи (...). На практиці навряд чи можна уявити (...), що оператор пошукової системи буде шукати пряму згоду суб'єктів даних перед обробкою його персональних даних для цілей своєї довідкової діяльності. У будь-якому випадку, (...) сам факт того, що особа подає запит на видалення посилань, означає принаймні на момент подання запиту, що вона більше не дає згоди на обробку, здійснювану оператором пошукової системи».

25. Проте, якщо суб'єкт даних відкликав свою згоду на використання його даних на певній вебсторінці, первинний публікатор цієї вебсторінки повинен повідомити про це операторів пошукових систем, які проіндексували ці дані згідно зі статтею 17(2) GDPR. Таким чином, суб'єкт даних все одно матиме право подати запит на вилучення його персональних даних, але у такому випадку відповідно до статті 17(1)(c).

1.3 Підстава 3: Право подати запит на вилучення, коли суб'єкт даних реалізує своє право на заперечення проти обробки його персональних даних (стаття 17(1)(c))

26. Відповідно до статті 17(1)(c) GDPR, суб'єкт даних може вимагати від оператора пошукової системи видалення своїх персональних даних, якщо він заперечує проти їх обробки згідно зі статтею 21(1) GDPR і якщо у контролера даних немає вагомих законних підстав для їх обробки.
27. Право на заперечення надає сильніші гарантії суб'єктам даних, оскільки воно не обмежує підстави, згідно з якими суб'єкти даних можуть вимагати вилучення, як це передбачено статтею 17(1) GDPR.
28. Право на заперечення проти обробки було передбачено статтею 14 Директиви¹¹ та встановлювало підставу вимагати вилучення з моменту винесення рішення у справі Костехи. Однак відмінності у формулюваннях статті 21 GDPR та статті 14 Директиви дозволяють припустити, що можуть існувати також відмінності в їх застосуванні.
29. Відповідно до Директиви, суб'єкт даних повинен обґрунтовувати свій запит «на вагомих законних підставах, що стосуються його [або її] конкретної ситуації». Що стосується GDPR, то суб'єкт даних може заперечувати проти обробки «на підставах, що стосуються його або її конкретної ситуації». Таким чином, йому або їй більше не потрібно доводити «вагомі законні підстави».

¹⁰ Суд ЄС, справа C-136/17 «Національна комісія з питань інформаційних технологій та прав людини (CNIL) проти Google LLC», рішення від 24 вересня 2019 року.

¹¹ Директива 95/46/ЄС, стаття 14: «Держави-члени надають суб'єкту даних право: (а) принаймні у випадках, зазначених у статті 7(е) і (ф), заперечувати в будь-який час на вагомих законних підставах, що стосуються його конкретної ситуації, проти обробки даних, які його стосуються, за винятком випадків, коли національним законодавством передбачено інше. За наявності обґрунтованого заперечення обробка, ініційована контролером, може більше не стосуватися цих даних».

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

30. Таким чином, GDPR змінює тягар доведення, надаючи презумпцію на користь суб'єкта даних, зобов'язуючи контролера, навпаки, доводити «*вагомі законні підстави для обробки*» (стаття 21(1)). Як наслідок, коли оператор пошукової системи отримує запит на вилучення на основі конкретної ситуації суб'єкта даних, він повинен видалити персональні дані відповідно до статті 17(1)(c) GDPR, якщо тільки він не зможе довести «*вагомі законні підстави*» для включення в перелік конкретного результату пошуку, які в поєднанні зі статтею 21(1) є «*вагомими законними підставами (...), які переважають інтереси, права та свободи суб'єкта даних*». Оператор пошукової системи може встановити будь-які «*вагомі законні підстави*», зокрема будь-який виняток, передбачений статтею 17(3) GDPR. Проте, якщо оператор пошукової системи не зможе довести наявності вагомих законних підстав, суб'єкт даних має право подати запит на вилучення відповідно до статті 17(1)(c) GDPR. Власне, запити на вилучення тепер передбачають баланс між причинами, пов'язаними з конкретною ситуацією суб'єкта даних, і вагомими законними підставами оператора пошукової системи. Баланс між захистом приватного життя та інтересами інтернет-користувачів у доступі до інформації, встановлений Судом ЄС у рішенні у справі Костехи, може бути релевантним для проведення такої оцінки, так само як і баланс, яким оперує Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) у справах про пресу.
31. Таким чином, критерії вилучення, розроблені Робочою групою за статтею 29 у настановах щодо виконання рішення Суду Європейського Союзу у справі «Google Spain SL та Google Inc. проти Іспанського агентства із захисту даних (AEPD) та Маріо Костехи Гонсалеса» C-131/12, все ще можуть бути використані операторами пошукових систем та наглядовими органами для оцінки запиту на вилучення на основі права на заперечення (стаття 17(1)(c) GDPR).
32. У зв'язку із цим «*конкретна ситуація*» суб'єкта даних буде лежати в основі запиту на вилучення (наприклад, результат пошуку завдає шкоди суб'єкту даних при подачі заявки на роботу або підриває його репутацію в особистому житті) та буде враховуватися при дотриманні балансу між особистими правами та правом на інформацію, на додаток до класичних критеріїв для обробки запитів на вилучення, коли:
- особа не відіграє жодної ролі в суспільному житті;
 - інформація, про яку йдеться, не пов'язана з професійним життям, але зачіпає приватне життя особи;
 - інформація являє собою ворожі висловлювання, наклеп, обмовку або подібні правопорушення у сфері свободи вираження поглядів, спрямовані проти особи відповідно до рішення суду;
 - дані виглядають як перевірений факт, але фактично є неточними;
 - дані стосуються відносно незначного кримінального правопорушення, яке сталося давно і завдає шкоди суб'єкту даних.
33. Однак ці критерії не повинні розглядатися за відсутності вагомих законних підстав для відмови у задоволенні запиту.

1.4 Підстава 4: Право подати запит на вилучення, якщо персональні дані були оброблені незаконно (стаття 17(1)(d))

34. Відповідно до статті 17(1)(d) GDPR, суб'єкт даних може вимагати видалення його персональних даних, якщо вони були оброблені незаконно.

35. Поняття незаконної обробки слід тлумачити, перш за все, з огляду на статтю 6 GDPR, присвячену законності обробки. Інші принципи, встановлені в рамках GDPR (наприклад, принципи статті 5 GDPR або інших положень Глави II), можуть слугувати такому тлумаченню.
36. По-друге, це поняття слід тлумачити широко, як порушення правових норм, відмінних від GDPR. Таке тлумачення має здійснюватися об'єктивно наглядовими органами відповідно до національного законодавства або рішення суду. Наприклад, запит на вилучення повинен бути задоволений у випадку, якщо розміщення персональної інформації було прямо заборонено рішенням суду.

У випадках, коли оператор пошукової системи не може довести законну підставу для обробки даних, запит на вилучення може підпадати під дію статті 17(1)(d) GDPR, оскільки обробка персональних даних у таких випадках має вважатися незаконною. Проте слід зазначити, що в разі незаконності первинної обробки суб'єкт даних має право подати запит на вилучення відповідно до статті 17(1)(c) GDPR.

1.5 Підстава 5: Право подати запит на вилучення, коли персональні дані мають бути видалені для виконання юридичного зобов'язання (стаття 17(1)(e))

37. Згідно зі статтею 17(1)(e) GDPR, суб'єкт даних може вимагати від оператора пошукової системи вилучити один або декілька результатів пошуку, якщо персональні дані мають бути видалені відповідно до юридичного зобов'язання, передбаченого законодавством Союзу або держави-члена, якому підпорядковується оператор пошукової системи.
38. Дотримання юридичного зобов'язання може бути наслідком судової заборони, прямої вимоги національного законодавства або законодавства ЄС стосовно «юридичного зобов'язання щодо видалення» або простого порушення оператором пошукової системи терміну зберігання. Для наочності можна уявити, що термін зберігання даних встановлений у тексті, але не буде дотриманий (але ця гіпотеза стосується переважно загальнодоступних файлів). Цей випадок може охоплювати гіпотезу про незнеособлені або ідентифікуючі дані, доступні у відкритих даних.

1.6 Підстава 6: Право подати запит на вилучення у раз, якщо персональні дані були зібрані у зв'язку з наданням послуг інформаційного суспільства (ISS) дитині (стаття 17(1)(f))

39. Згідно зі статтею 17(1)(f) GDPR, суб'єкт даних може вимагати від оператора пошукової системи вилучити один або декілька результатів пошуку, якщо персональні дані були зібрані у зв'язку з наданням послуг інформаційного суспільства дитині, зазначеною в статті 8(1) GDPR.
40. Ця стаття стосується виключно безпосереднього надання послуг інформаційного суспільства та не охоплює жодних інших видів обробки. GDPR не дає визначення послуг інформаційного суспільства; скоріше, він посилається на існуючі визначення в законодавстві ЄС¹². Існують певні

¹² Зокрема, стаття 1(1)(b) Директиви (ЄС) 2015/1535 Європейського Парламенту та Ради від 9 вересня 2015 року про встановлення порядку надання інформації у сфері технічних регламентів та правил стосовно послуг інформаційного суспільства (кодифікація).

Прийнято

Цей переклад не є офіційним перекладом Європейської ради із захисту даних. Переклад здійснено за фінансової підтримки GIZ у рамках Регіонального проекту «Реформа державного управління в країнах Східного партнерства III» та тісної співпраці з Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Європейською радою із захисту даних. Правильність перекладу підтверджено Офісом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

труднощі в тлумаченні, оскільки стаття 18 Директиви 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2000 року надає широке та неоднозначне визначення поняття «безпосереднє надання послуг інформаційного суспільства». Здебільшого вказується, що ці послуги «охоплюють широкий спектр економічної діяльності, яка здійснюється в режимі онлайн», але уточнюється, що вони не обмежуються «послугами, які призводять до укладання договорів у режимі онлайн, але також, **оскільки вони являють собою економічну діяльність**, поширюються на послуги, які не винагороджуються тими, хто їх отримує, наприклад, ті, що пропонують онлайн інформацію або комерційні комунікації, або ті, що надають інструменти, які дозволяють здійснювати пошук, доступ та отримання даних», а також окреслюються критерії економічної діяльності.

41. З вищезазначеного випливає, що діяльність операторів пошукових систем, ймовірно, підпадає під сферу прямого надання послуг інформаційного суспільства. Проте оператори пошукових систем не ставлять під сумнів, чи стосуються дитини персональні дані, які вони індексують. Однак, зважаючи на їхні конкретні обов'язки та за умови застосування статті 17(3) GDPR, вони мають видаляти контент, що стосується дитини, відповідно до статті 17(1)(с) GDPR, визнаючи, що вік дитини є вагомою «підставою, пов'язаною з конкретною ситуацією» (стаття 21 GDPR), і що «*діти потребують особливого захисту в питанні персональних даних*» (преамбула 38 GDPR). У такому випадку необхідно враховувати контекст збору персональних даних первинним контролером. Зокрема, коли суб'єкт даних звертається з проханням про видалення контенту, необхідно враховувати дату початку обробки первинним вебсайтом.

2 ВИНЯТКИ З ПРАВА ПОДАТИ ЗАПИТ НА ВИЛУЧЕННЯ ЗГІДНО ЗІ СТАТТЕЮ 17(3)

42. У статті 17(3) GDPR зазначено, що пункти 1 і 2 статті 17 GDPR не застосовуються, якщо обробка є необхідною:
- a. для реалізації права на свободу вираження поглядів та свободу інформації (стаття 17(3)(a));
 - b. для дотримання юридичного зобов'язання, що вимагає обробки згідно із законодавством Союзу або держави-члена, яке поширюється на контролера, або для виконання завдання в суспільних інтересах або здійснення офіційних повноважень, покладених на контролера (стаття 17(3)(b));
 - c. на підставах суспільного інтересу у сфері охорони суспільного здоров'я згідно з пунктами (h) та (i) статті 9(2), а також статтею 9(3) (стаття 17(3)(c));
 - d. для досягнення цілей суспільних інтересів, цілей наукового чи історичного дослідження або статистичних цілей відповідно до статті 89(1), якщо реалізація права, зазначеного в пункті 1, ймовірно, унеможливило або серйозно перешкоджає досягненню цілей такої обробки (стаття 17(3)(d)); або
 - e. для формування, здійснення або захисту правових претензій (стаття 17(3)(e)).
43. Ця частина має на меті довести, що більшість винятків, передбачених статтею 17(3) GDPR, не підходять у випадку запиту на видалення. Така невідповідність свідчить на користь застосування

статті 21 GDPR для запитів на вилучення. У будь-якому випадку, слід пам'ятати, що на винятки, передбачені статтею 17(3) GDPR, можна посилалися як на вагомні законні підстави згідно зі статтею 17(1)(c) GDPR.

2.1 Обробка, необхідна для реалізації права на свободу вираження поглядів та свободу інформації

44. Цей виняток із застосування статті 17(1) GDPR повинен тлумачитися і застосовуватися в контексті характеристик, які визначають видалення. Стаття 17(1) GDPR описується як чіткий і безумовний мандат, адресований контролерам. Якщо умови, викладені в статті 17(1) GDPR, виконані, контролер *«зобов'язаний видалити персональні дані без невинуватої затримки»*. Однак це не є абсолютним правом. Винятки, передбачені статтею 17(3) GDPR, визначають випадки, коли цей обов'язок не застосовується.
45. Однак баланс між захистом прав зацікавлених сторін і свободою вираження поглядів, включаючи вільний доступ до інформації, є невід'ємною частиною статті 17 GDPR.
46. Суд ЄС визнав у рішенні у справі Костехи та нещодавно повторив у рішенні у справі Google 2, що обробка, яку здійснює оператор пошукової системи, може суттєво вплинути на основоположні права на недоторканність приватного життя та право на захист даних, коли пошук здійснюється з використанням імені суб'єкта даних.
47. Зважаючи на права й свободи суб'єктів даних та інтереси інтернет-користувачів у доступі до інформації через оператора пошукової системи, Суд зрозумів, що *«хоча це правда, що права суб'єкта даних, захищені цими статтями, також переважають, за загальним правилом, інтереси інтернет-користувачів, цей баланс може, однак, залежати в конкретних випадках від характеру інформації, про яку йдеться, та її чутливості для приватного життя суб'єкта даних, а також від інтересу громадськості в отриманні цієї інформації, інтересу, який може варіюватися, зокрема, залежно від ролі, яку відіграє суб'єкт даних у суспільному житті»*.¹³
48. Суд також вважав, що права суб'єктів даних у цілому¹⁴ переважатимуть над інтересом інтернет-користувачів у доступі до інформації через оператора пошукової системи. Однак він визначив кілька факторів, які можуть вплинути на таке визначення. Серед них: характер інформації або її чутливість, та особливо зацікавленість інтернет-користувачів у доступі до інформації, зацікавленість, яка може змінюватися залежно від ролі, яку відіграє зацікавлена сторона в суспільному житті.
49. Аналіз вилучення, проведений Судом, передбачає, що при оцінці запитів на вилучення, рішення про збереження або блокування результатів пошуку оператором пошукової системи обов'язково має враховувати, яким буде вплив рішення про вилучення на доступ до інформації для

¹³ Суд ЄС, C-131/12, рішення від 13 травня 2014 року, п. 81; Суд ЄС, C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 66.

¹⁴ Суд ЄС, справа C-131/12, рішення від 13 травня 2014 року, п. 99; Суд ЄС, справа C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 53.

користувачів Інтернету¹⁵. Цей вплив не обов'язково має полягати у відхиленні запиту на вилучення. Як підтвердив Суд, таке втручання в основоположні права суб'єкта даних має бути виправдане переважаючим інтересом широкої громадськості в доступі до інформації, про яку йдеться.

50. Суд також провів розмежування між законністю, яку може мати вебпублікатор для поширення інформації, і законністю оператора пошукової системи. Суд визнав, що діяльність вебпублікатора може здійснюватися виключно в цілях журналістики, і в цьому випадку вебпублікатор може скористатися винятками, які держави-члени можуть встановлювати в таких випадках на підставі статті 9 Директиви (наразі це стаття 85(2) GDPR). У зв'язку із цим у рішенні «*M.L. і W.W. проти Німеччини*» від 28 червня 2018 року ЄСПЛ зазначає, що збалансування інтересів, про які йдеться, може призвести до різних результатів залежно від запиту, про який ідеться (розрізняючи (i) запит на видалення, поданий проти первинного публікатора, діяльність якого лежить в основі того, що має на меті захистити свобода вираження поглядів, від (ii) запиту, поданого проти пошукової системи, першочерговим інтересом якої є не публікація оригінальної інформації про суб'єкта даних, а насамперед надання змоги ідентифікувати будь-яку наявну інформацію щодо такої особи й, таким чином, встановити її профіль).
51. Ці міркування слід оцінювати стосовно скарг за статтею 17 GDPR, оскільки в цих рішеннях права суб'єктів даних подати запит на вилучення повинні бути зважені з інтересами користувачів Інтернету щодо доступу до інформації.
52. Як пояснив Суд ЄС у своєму рішенні у справі Google 2, стаття 17(3)(a) GDPR є «*вираженням того факту, що право на захист персональних даних не є абсолютним правом, але (...) має розглядатися у зв'язку з його функцією в суспільстві та бути збалансованим з іншими основоположними правами відповідно до принципу пропорційності*». ¹⁶ Вона «чітко встановлює вимогу дотримання балансу між основоположними правами на недоторканність приватного життя та захист персональних даних, гарантованими статтями 7 і 8 Хартії, з одного боку, та основоположним правом на свободу інформації, гарантованим статтею 11 Хартії, з іншого боку».¹⁷
53. Суд доходить висновку, що «*якщо оператор пошукової системи отримав запит на видалення посилання, що стосується посилання на вебсторінку, на якій містяться персональні дані, що підпадають під спеціальні категорії (...), оператор повинен на основі всіх відповідних факторів конкретної справи та з урахуванням серйозності втручання в основоположні права суб'єкта даних на недоторканність приватного життя та захист персональних даних, викладені в статтях 7 і 8 Хартії, з'ясувати, беручи до уваги причини, що становлять значний суспільний інтерес (...), чи є включення цього посилання до списку результатів, що відображаються після пошуку на основі імені суб'єкта даних, суворо необхідним для захисту свободи інформації*

¹⁵ Суд ЄС, справа C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 56 і далі

¹⁶ Суд ЄС, справа C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 57.

¹⁷ Суд ЄС, справа C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 59.

користувачів Інтернету, потенційно зацікавлених у доступі до цієї вебсторінки за допомогою такого пошуку, захищеної статтею 11 Хартії».¹⁸

54. Отже, залежно від обставин справи, оператори пошукових систем можуть відмовити у видаленні контенту, якщо вони можуть довести, що його включення до списку результатів є суворо необхідним для захисту свободи інформації користувачів Інтернету.

2.2 Обробка, необхідна для дотримання юридичного зобов'язання, яке покладене на контролера, або для виконання завдання, що здійснюється в суспільних інтересах, або при здійсненні офіційних повноважень, покладених на контролера.

55. Зміст цього винятку ускладнює його застосування до діяльності операторів пошукових систем і може впливати на рішення про вилучення певних результатів, оскільки обробка даних операторами пошукових систем, власне, ґрунтується на законному інтересі оператора пошукової системи.

2.2.1 Юридичне зобов'язання

56. Важко уявити існування правових норм, які б зобов'язували операторів пошукових систем поширювати певну інформацію. Це є наслідком виду діяльності, який вони розвивають. Оператори пошукових систем не виробляють і не представляють інформацію.
57. Тому видається малоімовірним, що законодавство держав-членів включає зобов'язання операторів пошукових систем публікувати певну інформацію, замість того, щоб встановлювати обов'язок такої публікації на інших вебсторінках, на які потім посилатимуться оператори пошукових систем.
58. Ця оцінка також може бути поширена на можливість того, що законодавство Союзу або держав-членів дозволяє органам державної влади приймати рішення, які зобов'язують операторів пошукових систем публікувати інформацію безпосередньо, а не через URL-посилання на вебсторінку, на якій міститься ця інформація.
59. Якщо є випадки, коли законодавство держави-члена встановлює обов'язок для операторів пошукових систем публікувати рішення або документи, що містять особисту інформацію, або уповноважує державні органи вимагати такої публікації, слід застосовувати виняток, передбачений статтею 17(3)(b) GDPR.
60. Ця заява повинна враховувати умови, в яких вона встановлена, тобто те, що збереження інформації, про яку йде мова, необхідне для виконання юридичного зобов'язання щодо публікації. Наприклад, юридичне зобов'язання або рішення органу, який має законне право його ухвалювати, може включати часові рамки для публікації або чітко сформульовані цілі, які можуть бути досягнуті протягом певного періоду часу. У таких випадках, якщо запит на вилучення надходить після перевищення цих термінів, слід вважати, що виняток більше не застосовується.

¹⁸ Суд ЄС, справа C-136/17, рішення від 24 вересня 2019 року, п. 69.

61. Навпаки, часто законодавство держав-членів передбачає публікацію на вебсторінках інформації, що містить персональні дані. Це юридичне зобов'язання публікувати або зберігати опубліковану інформацію не можна вважати таким, що підпадає під виняток, який міститься в статті 17(3)(b) GDPR, оскільки воно спрямоване не на оператора пошукової системи, а на вебпублікаторів, на чий контент посилається індекс оператора пошукової системи. Таким чином, оператор пошукової системи не може посылатися на існування обов'язку відхилити запит на вилучення.
62. Однак при встановленні балансу між правами суб'єктів даних та інтересом користувачів Інтернету в доступі до інформації слід брати до уваги юридичне зобов'язання щодо публікації, адресоване іншим вебпублікаторам. Той факт, що інформація повинна бути опублікована в Інтернеті за законом або за рішенням органу, який має законне право на її прийняття, свідчить про зацікавленість у тому, щоб громадськість мала доступ до цієї інформації.
63. Ця презумпція існування переважаючого суспільного інтересу не діє однаково щодо вихідних вебсторінок у порівнянні з індексом результатів пошукової системи. Хоча юридичне зобов'язання публікувати інформацію на певному вебсайті може призвести до висновку, що ця інформація не повинна бути видалена із цієї вебсторінки, рішення щодо результатів, запропонованих оператором пошукової системи, коли ім'я суб'єкта даних зазвичай використовується як пошуковий термін, може бути іншим.
64. Оцінка запиту на вилучення в цих випадках не повинна виходити з того, що існування юридичного зобов'язання щодо публікації обов'язково означає, що тою мірою, в якій це зобов'язання покладено на первинних вебпублікаторів, неможливо прийняти вилучення оператором пошукової системи.
65. Рішення має прийматися, за загальним правилом, на основі балансу між правами суб'єкта даних та інтересом користувачів Інтернету отримати доступ до цієї інформації через оператора пошукової системи.

2.2.2 Виконання завдання, що здійснюється в суспільних інтересах або при здійсненні офіційних повноважень

66. Оператори пошукових систем не є органами влади, а отже, не здійснюють владних повноважень самостійно.
67. Однак вони можуть здійснювати ці повноваження, якщо вони передбачені законодавством держави-члена або Союзу. Так само вони можуть виконувати місії, що становлять суспільний інтерес, якщо їхня діяльність вважається необхідною для задоволення цього суспільного інтересу відповідно до національного законодавства¹⁹.

¹⁹ Стаття 6(3) GDPR: «Законодавчу базу для обробки даних, вказану в підпунктах (с) і (е) пункту 1, визначає:

(а) законодавство Союзу; або

(b) законодавство держави-члена, яке поширюється на контролера (...)

68. З огляду на характеристики операторів пошукових систем, малоімовірно, що держави-члени нададуть їм владні повноваження або вважатимуть, що їхня діяльність чи її частина є необхідною для досягнення юридично встановленого суспільного інтересу.
69. Якщо, попри це, законодавство держав-членів надає пошуковим системам владні повноваження або пов'язує їхню діяльність із досягненням суспільного інтересу, вони можуть скористатися винятком, передбаченим статтею 17(3)(b) GDPR. Міркування, висловлені раніше щодо випадків, коли законодавство держави-члена встановлювало юридичне зобов'язання обробляти інформацію для операторів пошукових систем, також діють і в цьому випадку.
70. Для прийняття рішення не виконувати запит на вилучення з причин, пов'язаних із цим винятком, необхідно визначити, чи є збереження інформації в результатах пошукової системи необхідним для досягнення суспільного інтересу, що підлягає захисту, або для виконання повноважень, наданих за дорученням.
71. З іншого боку, юридичне визначення повноважень або суспільного інтересу здійснюватиметься державою-членом, і якщо пошукова система відхиляє запит на вилучення на підставі цього винятку, слід також розуміти, що вона робить це тому, що вважає, що її діяльність необхідна для досягнення суспільних інтересів. У такому випадку оператор пошукової системи повинен надати пояснення, чому він вважає, що його діяльність відповідає суспільним інтересам. Без такого пояснення відмова в задоволенні запиту суб'єкта даних на вилучення не може спиратися на виняток.
72. Отже, саме наглядовий орган держави-члена, законодавство якої застосовується, повинен буде розглядати потенційну скаргу згідно зі статтею 55(2) GDPR.

2.3 Причини суспільного інтересу у сфері громадського здоров'я

73. Цей виняток є особливим випадком, який ґрунтується на тому, що обробка необхідна для виконання суспільного інтересу.
74. У цьому випадку суспільний інтерес обмежується сферою охорони здоров'я, але, як і у випадку суспільного інтересу в будь-якій іншій сфері, законні підстави для обробки мають бути встановлені в законодавстві Союзу або в законодавстві держав-членів.
75. З точки зору застосування цього винятку в контексті діяльності оператора пошукової системи, можна дійти тих самих висновків, що й вище. Малоімовірно, що право держави-члена або Союзу може встановити зв'язок між діяльністю оператора пошукової системи та збереженням інформації чи категорії інформації в результатах пошуку оператора пошукової системи з досягненням цілей, що становлять суспільний інтерес щодо громадського здоров'я.
76. Цей висновок є більш очевидним, якщо взяти до уваги, що наслідком вилучення є лише те, що деякі результати видаляються зі сторінки результатів, яка отримується, коли критерієм пошуку виступає переважно ім'я. Але інформація не видаляється з індексів операторів пошукових систем і може бути знайдена за допомогою інших пошукових термінів.
77. Тому важко уявити, що збереження цих результатів видимими, коли пошук здебільшого здійснюється на основі імені суб'єкта даних, може вважатися необхідним з міркувань суспільного інтересу у сфері громадського здоров'я.

78. Критерії застосовності національних стандартів та визначення наглядового органу, який повинен розглядати можливі скарги у справі, пов'язаній зі статтею 17 GDPR, яка була відхилена з використанням цього винятку, були розглянуті вище.

2.4 Досягнення цілей суспільних інтересів, цілей наукового чи історичного дослідження або статистичних цілей відповідно до статті 89(1), якщо реалізація права, зазначеного в пункті 1, ймовірно, унеможлиблює або серйозно перешкоджає досягненню цілей такої обробки

79. У цьому випадку оператор пошукової системи має довести, що видалення певного контенту зі списку на сторінці результатів є серйозною перешкодою або повністю унеможлиблює досягнення цілей наукового чи історичного дослідження або статистичних цілей.
80. Слід розуміти, що ці цілі повинні об'єктивно переслідуватися оператором пошукової системи. Можливість того, що приховування результатів може суттєво вплинути на цілі дослідження або статистичні цілі, які переслідують користувачі послуг оператора пошукової системи, не має значення для застосування цього винятку. Ці цілі, якщо вони існують, слід брати до уваги при встановленні балансу між правами суб'єкта даних та інтересами користувачів Інтернету в доступі до інформації через оператора пошукової системи.
81. Слід також зазначити, що ці цілі можуть об'єктивно переслідуватися оператором пошукової системи, при цьому зв'язок між іменем суб'єкта даних та результатами пошуку не є обов'язковим.

2.5 Встановлення, здійснення або захист правових вимог

82. У цілому дуже мало ймовірно, що оператори пошукових систем можуть використовувати цей виняток для відхилення запитів на вилучення відповідно до статті 17 GDPR.
83. Слід також підкреслити, що запит на вилучення передбачає вилучення певних результатів зі сторінки результатів пошуку, наданої оператором пошукової системи, коли ім'я суб'єкта даних зазвичай використовується як критерій пошуку. Інформація залишається доступною за іншими пошуковими термінами.